Finansutskottets betänkande

1982/83:23

om vissa åtgärder för att förbättra skatteuppbörden (prop. 1982/83:53 i vad avser offentlig upphandling)

I detta betänkande behandlar utskottet

proposition 1982/83:53 vari regeringen (budgetdepartementet) efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – såvitt nu är i fråga – har berett riksdagen tillfälle att avge yttrande över vad som anförts i propositionen om den offentliga upphandlingen,

motion 1982/83:134 av Kjell Johansson (fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om nya regler i upphandlingsförordningen.

Propositionen

I propositionen anförs att regeringen avser att utfärda nya bestämmelser i upphandlingsförordningen (1973:600). Denna förordning reglerar den offentliga upphandlingen på den statliga sidan. De nya bestämmelserna syftar till att öka samarbetet mellan skattemyndigheterna och de myndigheter som gör upphandlingar och att förhindra att företag, som inte betalar skatter och allmänna avgifter i föreskriven tid och ordning, anlitas som leverantörer till staten. Den upphandlande myndigheten åläggs att från skattemyndigheterna inhämta uppgifter som har betydelse vid bedömningen av anbudsgivaren, om detta inte framstår som obehövligt. Denna kontroll är således inte ovillkorlig. Undantaget innebär bl. a. att företag som myndigheten har goda skäl att bedöma som skötsamma, t. ex. stora och välkända företag, inte behöver kontrolleras. Den undersökning som myndigheten normalt skall göra är att kontrollera att anbudsgivaren i föreskriven ordning är registrerad för betalning av mervärdeskatt, arbetsgivaravgifter och innehållen preliminär A-skatt. Det skall också undersökas om anbudsgivaren har skatte- eller avgiftsskulder. Anbud får inte antas om anbudsgivaren inte fullgjort sin registreringsskyldighet i fråga om mervärdeskatt, innehållen preliminär A-skatt och arbetsgivaravgifter.

När det gäller anbudsgivarens bristande skötsamhet i fråga om redovisning och inbetalning av skatter och avgifter bör detta helt naturligt komma in som ett negativt moment i den affärsmässiga bedömning som upphandlingsmyndigheten har att göra. Om en leverantör som har skatte- eller avgiftsskulder anlitas skall kronofogdemyndigheten underrättas om detta. Begär kronofogdemyndigheten det skall uppgift också lämnas om ersättningen och dag för utbetalning av denna. De här redovisade bestämmelserna gäller liksom

upphandlingsförordningen i övrigt de statliga myndigheterna.

Föredragande statsråd räknar med att kommun- och landstingsförbunden kommer att ändra sina normalreglementen på samma sätt som nu sker med den statliga upphandlingsförordningen så att också de kommunala upphandlingsmyndigheterna kommer att göra samma kontroll som de statliga myndigheterna på detta sätt åläggs.

Motionen

I motionen anförs att vad som föreslås i propositionen riskerar att snedvrida konkurrensen mellan vad som i propositionen kallas "stora och välkända" företag och de många mindre och medelstora företagen. De senare kan med nödvändighet inte vara lika välkända för de upphandlande myndigheterna. De stora skall enligt propositionen inte behöva kontrolleras men väl de små. Det finns en risk att detta merarbete för anbud från mindre företag leder till en allmän preferens för storföretag i den offentliga upphandlingen. Detta vore mycket otillfredsställande. Rutinerna i upphandlingsärendena måste utformas så att konkurrensen mellan stora och små företag kan ske på lika villkor. Detta bör enligt motionären ges regeringen till känna.

Utskottet

Utskottet har vid flera tillfällen de senaste åren behandlat motioner som krävt en skärpt kontroll av anbudsgivares fullgörande av skyldigheter mot samhället. Utskottet har bl. a. uttalat att starka skäl talar för att den offentliga upphandlingen regleras på ett sådant sätt att samarbetet mellan de upphandlande myndigheterna och skattemyndigheterna underlättas. Det är en angelägen uppgift för samhället att se till att skatteundandragande i olika former förhindras och försvåras. Utskottet ser därför med tillfredsställelse att förändringar nu sker i upphandlingsförordningen i syfte att skärpa kontrollen av anbudsgivare.

I motion 134 uttrycks en risk för att kontrollen av mindre välkända företag leder till en snedvridning av konkurrensen mellan vad som i propositionen kallas "stora och välkända" företag och de många mindre och medelstora företagen. Enligt propositionen behöver inte företag kontrolleras som myndigheterna har goda skäl att bedöma som skötsamma, t. ex. stora och välkända företag. Enligt utskottets mening bör mindre vikt fästas vid om företaget är stort och välkänt. I stället bör bedömningen avse huruvida företaget är skötsamt. I de fall det är känt att företaget är välskött kan en närmare kontroll anses obehövlig. Företagets storlek eller namn borde i detta sammanhang inte tillmätas någon betydelse. Utskottet förutsätter att rutiner och anvisningar utformas i enlighet med vad utskottet nu sagt. Något ytterligare initiativ med anledning av motionen anser inte utskottet erforderligt. Motionen avstyrks därför.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motion 1982/83:134,
2. att riksdagen med anledning av proposition 1982/83:53, såvitt nu är i fråga, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om den offentliga upphandlingen.

Stockholm den 2 december 1982

På finansutskottets vägnar
MATS HELLSTRÖM

Närvarande: Mats Hellström (s), Lars Tobisson (m), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Lennart Blom (m), Per-Axel Nilsson (s), Tage Adolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Christer Nilsson (s), Torsten Karlsson (s), Filip Fridolfsson (m), Rolf Wirtén (fp), Carl-Henrik Hermansson (vpk), Gunnar Nilsson i Eslöv (s) och Rolf Andersson (c).

GOTAB 73140 Stockholm 1982